

УДК 330.33:007

DOI: 10.32782/2312-7872.1.2025.04

Болгов Владислав Євгенович

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики,

Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: 0000-0002-0631-302X

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Анотація. У статті проведено ґрунтовне дослідження впливу інформаційно-комунікаційних технологій на формування економіки знань. Об'єктом дослідження в статті виступає процес перетворення сучасних соціально-економічних відносин на економіку знань. Предметом дослідження виступили інформаційно-комунікаційні технології, як рушійна сила в становленні економіки знань. Метою написання статті є пошук зв'язку між розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та їх впливом на становлення сучасної системи соціально-економічних відносин – економіки знань. У процесі написання статті поступово окреслено наступні завдання: визначення зв'язку між розвитком ІКТ та становленням сучасної системи соціально-економічних відносин; аналіз глобальних показників рівня розвитку ІКТ, виявлення лідерів і тенденцій; аналіз динаміки розвитку ключових компаній, що формують глобальний ринок ІКТ; виявлення перешкод його подальшого розвитку. Автором визначено зв'язок ІКТ з розвитком людської цивілізації, та встановлено наголос на особливій ролі цих технологій у становленні сучасних соціально-економічних відносин економіки знань. Особливу увагу було приділено аналізу основних міжнародних показників, таких як IDI та NRI, що вимірюють рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в окремих країнах. Було розкрито сутність їх розрахунку та проаналізовано динаміку змін цих індексів в країнах-лідерах та Україні.

Автором було проаналізовано тенденції змін основних показників економічної діяльності компаній з найвищим рівнем ринкової капіталізації у світі. Встановлено, що лідерами цього списку є високо-технологічні компанії, які впливають на формування сучасних ІКТ та мають власні інформаційно-комунікаційні платформи. Було виявлено зв'язок між проявами динаміки змін в показниках NRI та показниками діяльності вказаних компаній. У статті виявлено головні проблеми, що перешкоджають як розвитку ІКТ, так і становленню економіки знань, до числа яких входять: прояви монопольних ознак на цифрових ринках та відставання системи освіти від потреб сучасних соціально-економічних відносин. Зроблено акцент на подальших наукових дослідженнях у цьому напрямку.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, регулювання, розвиток, інформаційно-комунікаційні платформи, економіка знань, цифрові ринки, монополія.

Постановка проблеми. Останнім часом стан та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) набуває все більшого значення як для розвитку національної економіки, так і для розвитку самої держави. Важливість ІКТ полягає у функціональному значенні самої галузі ІКТ і рівня технологій, що використовуються.

Існування та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій тісно пов'язані з розвитком самої людської цивілізації. Це пояснюється тим, що сутність ІКТ полягає у збереженні, обробці та поширенні інформації. Саме тому протягом всієї історії людської цивілізації найбільш успішною була та держава, яка успішно впроваджувала новітні технології зі створення, обробки та поширення інформації в усіх сферах суспільства. Не дивлячись на таке важливе значення для функціонування кожної окремої держави і глибоку історію розвитку, визначення сутності ІКТ з'явилося лише наприкінці ХХ ст.: це пояснюється тим, що лише з другої половини минулого сторіччя відбувається поява цілеспрямованої уваги до інформаційних технологій, стрімкий розвиток засобів комунікації і пошук альтернативних факторів економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Посилення значущості ІКТ в усіх сферах функціонування суспільства викликає все більшу зацікавленість з боку науковців різних галузей науки. Однак, найбільше досліджень в цій сфері припадає на економічні науки. Слід відзначити роботи закордонних та вітчизняних науковців, таких як Конфо Т. [11], Гурусамі С. [10], Олефір В.К. [3], Тарасова К.І. [4], Хаустова В.Є. [5], Горностай Н.І. [2], Швець А.І. [6] та інших, які приділили значну увагу дослідженню ІКТ.

Метою статті є визначення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в умовах функціонування нової суспільної формації – економіки знань.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу та суспільних відносин ІКТ представляє собою інструментарій з накопичення, обробки, створення та поширення інформації в умовах переходу від Індустріальної революції 4.0 до 5.0. До кола сучасного ІКТ можна віднести високотехнологічні галузі, що пов'язані з Інтернетом і зв'язком, комп'ютерними технологіями і комплектуючими, програмуванням і програмним забезпеченням, штучним інтелектом та біоінженерією.

Як зазначалось у попередніх дослідженнях, економіка знань – це новий етап розвитку інституціональної економіки, де основними ресурсами є знання, інтелект, навички та інформація, основним фактором виробництва є людський капітал, метою стає досягнення стійкого економічного розвитку. Основою її ефективного впровадження є цифрова економіка, при цьому цифровізація передбачає створення нових форм організації науково-технічної, освітньої та інноваційної діяльності; ІКТ дозволяють створити новий простір економічної активності, коли змінюється і виробництво, і споживання в суспільстві [1, с. 163].

Таким чином, значення ІКТ в формуванні економічного розвитку національної економіки та суспільних відносин у цілому є надзвичайно важливим. Тому, кожна країна, що претендує на лідерські позиції в розвитку, намагається стимулювати зазначені вище галузі.

Для визначення рівня розвитку ІКТ у національній економіці використовується декілька глобальних показників. Найпоширенішим є Індекс розвитку ІКТ – ICT Development Index (IDI). Він є комплексним показником, який був розроблений Міжнародною спілкою електрозв'язку – МСЕ (International Telecommunication Union – ITU) та розраховувався щорічно з 2009 по 2017 роки. З 2018 року визначення цього показника було призупинено через проблеми з якістю і доступністю даних та методологією розрахунку. У жовтні 2022 року Повноважна конференція ITU, що проходила в Румунії, затвердила Резолюцію, яка визначила серед іншого, оновлений процес збору даних та осучаснену методологію розрахунку IDI. У листопаді 2023 року переглянуту методологію IDI було схвалено державами-членами організації МСЕ. У грудні цього ж року було випущено Звіт IDI 2023, де було представлено показники розраховані за новою методологією. Показники IDI 2024 року було опубліковано в червні 2024 року (табл. 1).

Індекс розвитку ІКТ (IDI) складається з одинадцяти окремих показників. Ці індикатори поділяються на три окремі групи та мають різну вагу при визначенні IDI. Дві групи, що мають найбільшу значущість, визначають:

- 1) доступ до ІКТ;
- 2) використання ІКТ. На кожен із них припадає 40% оцінки IDI.

Третя група, навички ІКТ, оцінюється лише в 20% загального балу. Таким чином, розраховані значення для доступу до ІКТ та використання ІКТ мають більше значення для загальної оцінки IDI, ніж навички ІКТ.

Кожна з цих груп має різну кількість із 11 показників. Доступ до ІКТ має п'ять показників. Використання ІКТ має лише три вимірювання, а група навичок ІКТ включає решту.

Таблиця 1 – Показники IDI країн-лідерів і України за 2023–2024 рр.

Рік	Місце в рейтингу / кількість балів за роками					
	Кувейт	Фінляндія	Естонія	Сінгапур	Катар	Україна
2023	1/98,2	5/96,7	4/96,9	2/97,4	3/97,3	89/80,8
2024	1/100	2/98,1	3/97,9	4/97,8	5/97,8	89/81

Джерело: складено автором на основі опрацювання джерел [14; 16]

Наразі, за новою методологією, маємо малу вибірку показників для виявлення тенденцій та розробки прогнозів. Однак, наявні дані вже дають певне уявлення про розвиток ІКТ в країнах світу, і для нашої країни вони не втішні: зі 176 країн, що досліджувалися, в останніх розрахунках Україна посідає 89 місце.

З урахуванням тематики дослідження, більш репрезентативним для поточної статті є Індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index – NRI). Цей показник також є комплексним, що визначається щорічно в межах Глобального звіту з інформаційних технологій (The Global Information Technology Report).

Даний індекс виводиться з 62 показників, які формують чотири тематичні групи: 1) технології; 2) люди; 3) управління; 4) вплив. NRI визначає рівень розвитку ІКТ і мережевої економіки в окремих країнах світу; ілюструє рівень технологічного потенціалу і інноваційної активності національної економіки та спроможність держави до розвитку в сфері високих технологій і цифрової економіки.

NRI був розроблений і використовується Всесвітнім економічним форумом, вперше репрезентований у 2002 році, але у 2019 році методологію його розрахунку було перероблено і вдосконалено. За задумом розробників NRI відображає, як технології та люди мають бути інтегровані в ефективну структуру управління, щоб забезпечити позитивний вплив на національну економіку для забезпечення розвитку суспільства та навколишнього середовища. За результатами 2024 року було представлено вже шостий розрахунок NRI за оновленою методологією, у якому було акцентовано на визначенні ролі державно-приватного партнерства у просуванні цифрової готовності в усьому світі.

Складові цього індексу аналізують: наявність цифрової інфраструктури, їх якість та орієнтованість на інноваційні технології (Інтернет речей, штучний інтелект тощо; поширення цифрових технологій в державному секторі, їх використання бізнесом та пересічними громадянами з метою підвищення продуктивності, досягнення комерційних цілей, покращення соціальних комунікацій та максимізації своєї ефективності; методи прийняття рішень та управління в галузях інформаційних технологій, а також сприяння в суспільстві довіри до цифрових технологій та забезпечення державною рівних прав у регулюванні доступу до використання цих технологій, потенціал цифрового розриву в країні; поширення цифрових технологій в буденному житті громадян та як це впливає на якість їхнього життя, ведення бізнесу, а також на досягнення цілей суспільного розвитку [13;15]

Аналізуючи динаміку змін показників NRI та рейтингу країн за його значенням, можна відмітити позитивний тренд для України. Так, сам показник зріс з 49,43 у 2020 році до 55,32 у 2024 році, а рейтинг піднявся з 64 до 43 місця відповідно. Значну роль в цьому позитивному русі відіграла цифровізація державних послуг, поява порталу «Дія» і пов'язаних з ним процесів.

В той же час, слід зазначити, що середнє значення NRI з 2021 року має тенденцію до зменшення. Тому країни, що продемонстрували просування вгору в ранжуванні показника, не показали відповідне зростання самого значення NRI. Наприклад, Україна мала найвищий показник за ці п'ять років у 2022 році – 55,71 і посідала 50 місце, у наступні роки значення показника були нижчими (55,16 і 55,32), а рейтинг вищим (43 місце). Таку саму тенденцію демонструють і країни-лідери. Так, США, які за останні три роки посідали перше місце в рейтингу, за 2020 рік мали показник 80,16 і посідали 8-е місце, а в 2024 році, посідаючи 1 місце, мали значення NRI – 78,96, а найвище значення індексу – 80,30 також припадало на 2022 рік.

Ще один приклад швидкого зростання в рейтингу демонструє Південна Корея: з 14-го місця у 2020 до 5-го у 2024 та майже триразове зростання. Однак, значення індекса зросло лише на 0,25: з 74,60 у 2020 році до 74,85 у 2024 році, а найвищий показник NRI спостерігався знову в 2022 році – 75,95.

Доволі наочним буде аналіз показників діяльності підприємств з найвищим в світі рівнем ринкової капіталізації за той самий період 2020–2024 рр. (табл. 3). За підсумками 2024 року п'ятірка лідерів цього списку складалась виключно з високотехнологічних компаній, що мають свої інформаційно-комунікаційні платформи. Цей факт зайвий раз ілюструє зростаючу важливість цих технологій в сучасних соціально-економічних відносинах, а саме економіки знань. Варто відзначити також, що всі п'ять компаній є резидентами США, що підтверджує лідерство цієї країни за показниками NRI (табл. 2).

Таблиця 2 – Показники NRI країн-лідерів та України за 2020–2024 рр.

Країна	Місце в рейтингу / кількість балів за роками				
	2020	2021	2022	2023	2024
США	8/78,91	4/81,09	1/80,30	1/76,91	1/78,96
Сінгапур	3/81,39	7/80,01	2/79,35	2/76,81	2/76,94
Фінляндія	6/80,16	5/80,47	7/77,90	3/76,19	3/75,76
Швеція	1/82,75	2/81,57	3/78,91	5/75,68	4/74,99
Південна Корея	14/74,60	12/75,56	9/75,95	7/74,48	5/74,85
Нідерланди	4/81,37	1/82,06	4/78,82	4/76,04	6/73,94
Швейцарія	5/80,41	6/80,20	5/78,45	6/74,76	7/73,71
Велика Британія	10/76,27	10/76,60	12/73,41	10/72,75	8/73,57
Німеччина	9/77,48	8/78,95	8/76,11	9/74,00	9/73,54
Данія	2/82,19	3/81,24	6/78,26	8/74,06	10/72,70
Україна	64/49,43	53/55,70	50/55,71	43/55,16	43/55,32

Джерело: складено автором на основі опрацювання джерел [13; 15]

Аналіз динаміки капіталізації цих п'яти компаній за період з 2020 по 2024 роки демонструє таку саму тенденцію, що і розрахунки NRI. Тобто, 2022 рік став рубіжним для більшості з них, прискорене зростання продемонструвала лише NVIDIA (рис. 1).

Таблиця 3 – Динаміка змін доходів та прибутків компаній з найвищою ринковою капіталізацією за 2020–2024 рр.

Ранг		1	2	3	4	5	Разом
Назва компанії		Microsoft	Apple	NVIDIA	Alphabet (Google)	Amazon	
2020	Капіталізація, млрд дол.	1543	1670	240	1020	171	4644
	Дохід, млрд дол.	143	274,5	16,7	182,5	386	1002,7
	Прибуток, млрд дол.	44,3	57,4	4,3	40,3	21,3	167,6
2021	Капіталізація, млрд дол.	2040	2320	490	1680	182	671
	Дохід, млрд дол.	168	365,8	26,9	257,6	469,8	1288,1
	Прибуток, млрд дол.	61,3	94,7	9,8	76	33,4	275,2
2022	Капіталізація, млрд дол.	2534	3022	1052	1554	1460	9622
	Дохід, млрд дол.	198,3	394,3	27	282,8	514	1416,4
	Прибуток, млрд дол.	72,7	99,8	4,4	59,9	-2,72	234,08
2023	Капіталізація, млрд дол.	2888	2875	1352	1795	1598	10508
	Дохід, млрд дол.	211	385	60,9	307,4	575	1539,5
	Прибуток, млрд дол.	72,4	96	29,8	73,8	30,4	302,4
2024	Капіталізація, млрд дол.	3289	3258	3244	2192	1911	13894
	Дохід, млрд дол.	255	392	114	350	638	1749
	Прибуток, млрд дол.	90,5	93,7	63,1	100,1	59,3	406,7

Джерело: складено автором на основі опрацювання джерел [7; 8; 9]

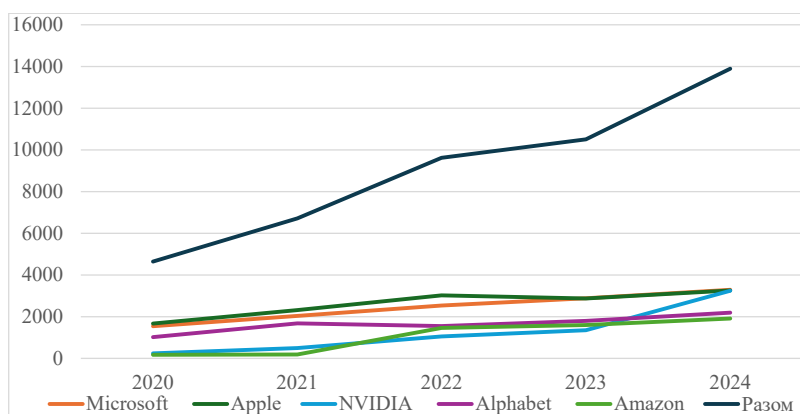

Рисунок 1 – Динаміка ринкової капіталізації найдорожчих технологічних компаній світу за 2020–2024 рр.

Джерело: складено автором на основі опрацювання джерел [7; 8; 9]

Більш наглядним є аналіз прибутку цих компаній (рис. 2). Знову 2022 рік стає своєрідним рубіконом, де Amazon отримує збитки, а прибутковість Microsoft та Apple сповільнюються. Зворотній тренд демонструє NVIDIA, яка лише прискорила зростання прибутковості.

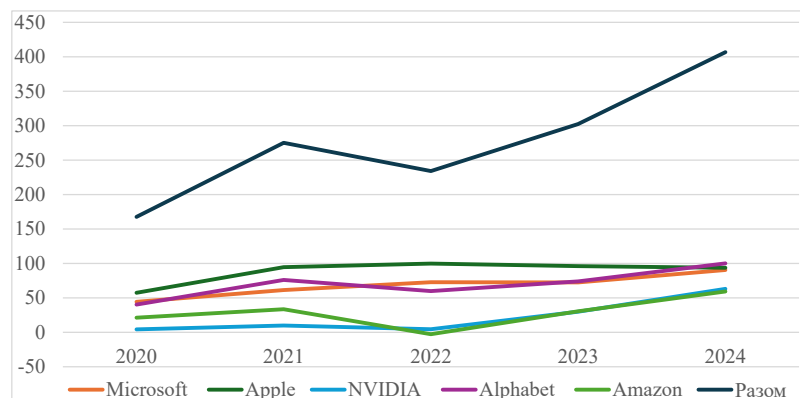

Рисунок 2 – Динаміка прибутку найдорожчих технологічних компаній світу за 2020–2024 рр.

Джерело: складено автором на основі опрацювання джерел [7; 8; 9]

Загальна тенденція як капіталізації компаній так і їх прибутковості показують відновлення позитивного тренду, і за результатами 2024 року перевищують показники 2022 року майже у 2 рази.

Однак, існує декілька проблем, які загрожують розкриттю потенціалу сучасних ІКТ та стримують розгортання економіки знань:

1. Головним фактором формування економіки знань та забезпечення конкурентних переваг в умовах нової світобудови є відкрита освіта, що сприяє розвитку та реалізації творчого потенціалу кожної людини [12, с. 142]. Однак, класична система освіти з формалізованим підходом до створення та поширення знань ще панує в більшості країнах світу.

2. Небезпечною тенденцією є те, що всі п'ять найдорожчих компаній світу, що формують сучасні ІКТ, залучались до відповідальності за порушення антимонопольного законодавства в різних країнах світу. Таким чином, на глобальному ринку ІКТ формуються монополії, що стримує інноваційний розвиток як прояв економіки знань.

Висновки. Становлення людської цивілізації тісно пов'язано з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. На сучасному етапі розвитку економічно-суспільних відносин ІКТ відіграють одну з вирішальних ролей. Цей факт підкреслюється численними глобальними індексом, що вимірюють стан розвитку цих галузей в національних економіках та рівнем ринкової капіталізації і прибутковості провідних підприємств, що діють в цій сфері. Однак, існують істотні перешкоди, що стримують як розвиток ІКТ, так і новітньої системи суспільно-економічних відносин: 1) протидія старої системи поширенню принципів відкритої освіти; 2) монополізація глобального ринку ІКТ. Питанням пошуку методів розв'язання вказаних проблем буде присвячено наступні наукові роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болгов В., Ахновська І. Регулювання ринку природної монополії в умовах економіки знань. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №8 (08). С. 161–167.
2. Горностай Н. І., Михальченкова О. Є. Стан галузі ІКТ в Україні та світі. *Наука, технології, інновації*. 2021. № 4. С. 71–77.
3. Олефір В. К. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на споживчі ринки. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. № 1 (13). С. 256–264.
4. Тарасова К. І. Ринок інформаційно-комунікаційних технологій у системі національного господарства. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. № 16. С. 46–51.
5. Хаустова В. Є., Решетняк О. І., Хаустов М. М., Зінченко В. А. Аналіз розвитку ІКТ-сфери в Україні за міжнародними індексами та рейтингами. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 40–56.
6. Швець А. І. Проблеми та перспективи розвитку ринку ІКТ України в умовах війни. *Економічний вісник*. 2022. № 2. С. 16–22.
7. Eulerpool Research Systems. URL: <https://eulerpool.com/en/stock/>
8. Fusion Media Limited. URL: <https://uk.investing.com/>
9. Global 500 Retrieved. URL: <https://fortune.com/ranking/global500/>
10. Guruswamy S., Pojić M., Subramanian J., Mastilović J., Sarang S., Subbanagounder A., Stojanović G., & Jeoti V. Toward. Better Food Security Using Concepts from Industry 5.0 [Електронний ресурс]. *Sensors*, 2022. №22. DOI: <https://doi.org/10.3390/s22218377>
11. Konfo T., Djouhou F., Hounhouigan M., Dahouenon-Ahoussi E., Avlessi F., & Sohounhlooue C. Resent advances in the use of digital technologies in agri-food processing: A short review. *Applied Food Research*, 2023. №3 (2). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.afres.2023.100329>
12. Mazur H., Bolhov V., Akhnovska I., Dluhopolskyi O., Kozlovskyi S. The impact of educational development on the countries' competitiveness in the knowledge economy. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2025. №1. P. 140–146.
13. Portulans Institute. URL: <https://networkreadinessindex.org/>
14. The ICT Development Index (IDI): conceptual framework and methodology: ITU. Committed to connecting the world. URL: <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/IDI2023/>
15. The Network Readiness Index. URL: <https://networkreadinessindex.org/>
16. World Population Review. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/ict-development-index-by-country>

REFERENCES

1. Bolhov V., Akhnovska I. (2023) Rehulyuvannya rynku pryrodnoyi monopoliiy v umovakh ekonomiky znan' [Regulation of the natural monopoly market in the conditions of the knowledge economy]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka* [Digital – Economy and Economic Security], vol. 8(08), pp. 161–167.
2. Hornostay N. I., Mykhalchenkova O. Ye. (2021) Stan haluzi IKT v Ukraini ta sviti [The ICT industry situation in Ukraine and world]. *Nauka, tekhnolohiyi, innovatsiyi – Science, Technologies, Innovations*, vol. 4, pp. 71–77.
3. Olefir V. K. (2024) Vplyv informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy na spozhyvchi rynky [Influence of information and communication technologies on the consumer markets]. *Yevropeys'kyi naukovy zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsiy – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, vol. 1 (13), pp. 256–264.
4. Tarasova K. I. (2018) Rynok informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy u systemi natsional'noho hospodarstva [The market of information and communication technologies in the system of national economy]. *Ekonomika ta upravlinnya natsional'nym hospodarstvom – Economics and National Economy Management*, vol. 16, pp. 46–51.

5. Khaustova V. Ye., Reshetnyak O. I., Khaustov M. M., Zinchenko V. A. (2022) Analiz rozvytku IKT-sfery v Ukrayini za mizhnarodnymi indeksamy ta reytnhamy [Analyzing the ICT-Sphere Development in Ukraine According to International Indices and Rankings]. *Biznes Inform – Business Inform*, vol. 5, pp. 40–56.
6. Shvets A.I. (2022) Problemy ta perspektyvy rozvytku rynku IKT Ukrayiny v umovakh viyny [Problems and prospects of the development of Ukraine's ICT market in the conditions of war]. *Ekonomichnyy visnyk – Economic theory*, vol. 2, pp. 16–22.
7. Eulerpool Research Systems Available at: <https://eulerpool.com/en/stock/> (accessed February 27, 2025)
8. Fusion Media Limited. Available at: <https://uk.investing.com/> (accessed February 28, 2025)
9. Global 500 Retrieved. Available at: <https://fortune.com/ranking/global500/> (accessed March 01, 2025)
10. S. Guruswamy, M. Pojić, J. Subramanian, J. Mastilović, S. Sarang, A. Subbanagounder, G. Stojanović, V. (2022) Jeoti Toward. Better Food Security Using Concepts from Industry 5.0. *Sensors*, vol. 22, Available at: <https://doi.org/10.3390/s22218377> (accessed February 25, 2025)
11. Konfo T., Djouhou F., Hounhouigan M., Dahouenon-Ahoussi E., Avlessi F., Sohounhloue C. (2023) Resent advances in the use of digital technologies in agri-food processing: A short review. *Applied Food Research*, vol. 3 (2). Available at: <https://doi.org/10.1016/j.afres.2023.100329> (accessed February 26, 2025)
12. Mazur H., Bolhov V., Akhnovska I., Dluhopolskyi O., Kozlovskyi S. (2025) The impact of educational development on the countries' competitiveness in the knowledge economy. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, vol. 1, pp. 140–146.
13. Portulans Institute. Available at: <https://networkreadinessindex.org/> (accessed February 24, 2025)
14. The ICT Development Index (IDI): conceptual framework and methodology: ITU. Committed to connecting the world. Available at: <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/IDI2023/> (accessed February 25, 2025)
15. The Network Readiness Index. Available at: <https://networkreadinessindex.org/> (accessed February 26, 2025)
16. World Population Review. Available at: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/ict-development-index-by-country> (accessed February 24, 2025)

Vladyslav Bolhov

State University of Trade and Economics

THE IMPACT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON THE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIO-ECONOMIC RELATIONS

Abstract. The article conducts a thorough study of the impact of information and communication technologies on the formation of a knowledge economy. The object of the study in the article is the process of transforming modern socio-economic relations into a knowledge economy. The subject of the study was information and communication technologies as a driving force in the formation of a knowledge economy. The purpose of writing the article was to find a connection between the development of information and communication technologies and their impact on the formation of a modern system of socio-economic relations – the knowledge economy. Thus, the tasks of writing the article are: determining the connection between the development of ICT and the formation of a modern system of socio-economic relations; analyzing global indicators of the level of ICT development, identifying leaders and trends; analyzing the dynamics of the development of key companies that form the global ICT market; identifying obstacles to its further development. The author determines the connection between ICT and the development of human civilization, and emphasizes the special role of these technologies in the formation of modern socio-economic relations of the knowledge economy. Particular attention was paid to the analysis of the main international indicators that measure the level of development of information and communication technologies in individual countries, such as IDI and NRI. The essence of their calculation was revealed and the dynamics of changes in these indices in leading countries and Ukraine were analyzed.

The author analyzed the trends in changes in the main indicators of economic activity of companies with the highest level of market capitalization in the world. It was established that the leaders of this list are high-tech companies that influence the formation of modern ICT. The relationship between the manifestations of the dynamics of changes in NRI indicators and the performance indicators of the specified companies was revealed. The article identified the main problems that hinder both the development of ICT and the formation of a knowledge economy and emphasized further scientific research in this direction.

Keywords: information and communication technologies, regulation, development, information and communication platforms, knowledge economy, digital markets, monopoly.